

Koncepce schengenské spolupráce 2021-2027

Obsah

I.	VIZE A STRATEGICKÉ CÍLE KONCEPCE	1
II.	OBLAST SCHENGENSKÉ SPOLUPRÁCE.....	2
III.	POSTAVENÍ ČR V SCHENGENSKÉM PROSTORU	3
IV.	PŘEHLED STRATEGICKÝCH MATERIÁLŮ K PROBLEMATICE SCHENGENSKÉ SPOLUPRÁCE	4
V.	ČLENĚNÍ KONCEPCE.....	6
VI.	UŽIVATELÉ KONCEPCE	6
VII.	IMPLEMENTACE KONCEPCE	7
VIII.	VYHODNOCOVÁNÍ PLNĚNÍ IMPLEMENTAČNÍHO PLÁNU.....	7
IX.	STRATEGICKÉ OBLASTI.....	8
1.	Integrovaná správa hranic.....	8
2.	Víza	12
3.	Policejní spolupráce	14
4.	Informační systémy a komunikační podpora.....	16
5.	Ochrana osobních údajů	18
X.	POSTUP TVORBY KONCEPCE A INTERVENČNÍ LOGIKA	19
XI.	SEZNAM ZKRATEK	21

Koncepce schengenské spolupráce 2021-2027 (dále jen Schengenská koncepce 2021) je základním strategickým dokumentem České republiky (dále jen ČR) pro oblast schengenské spolupráce v plánovacím období 2021-2027. Schengenská koncepce navazuje na předchozí strategické dokumenty vlády ČR související s přípravou na vstup a členstvím v Schengenském prostoru (dále také Schengen), především Národní schengenský plán 2014¹ (NSP 2014) a zprávy o jeho plnění, a strategické materiály Evropské unie (dále jen EU), zejména Strategie k plně fungujícímu a odolnému Schengenskému prostoru².

I. Vize a strategické cíle koncepce

Základní vizí Schengenské koncepce 2021 je **v duchu sdílené odpovědnosti dosáhnout vysoké úrovně schengenské spolupráce v souladu s evropskými standardy při plném respektování evropských hodnot.**

K naplnění této vize koncepce směřuje prostřednictvím následujících **strategických cílů**:

1. Správné provádění schengenských standardů - **kvalita,**
2. Efektivní spolupráce s členskými státy a agenturami EU - **EU spolupráce,**
3. Zajistit efektivní spolupráci napříč státní správou a se soukromými subjekty - **vnitřní spolupráce,**
4. Zefektivnit spolupráci se třetími zeměmi - **vnější dimenze,**
5. Zvýšit schopnost předvídat výjimečné vnější i vnitřní vlivy a krizové stavy a efektivně na ně reagovat - **akceschopnost,**
6. Zvýšit kvalitu a efektivitu provádění schengenského acquis prostřednictvím nových technologií a postupů - **inovace.**

---

¹ Schválený usnesením vlády č. 198 ze dne 2. 4. 2014.

² Sdělení Komise Evropskému parlamentu a Radě "A strategy towards a fully functioning and resilient Schengen area" ze dne 2. 6. 2021 COM (2021) 277 final.

II. Oblast schengenské spolupráce

Základní charakteristikou schengenské spolupráce je zrušení kontrol na společných hranicích členských států EU a k Schengenu přidružených států doprovázené řadou kompenzačních opatření (v oblastech správy vnější hranice, návratové politiky, společné vízové politiky, policejní a justiční spolupráce a výměny informací). Od Amsterodamské smlouvy, jež vstoupila v platnost 1. května 1999, je zapojení do schengenské spolupráce součástí členství v EU. Doposud existují státy EU, na jejichž hranicích nadále přetrvávají kontroly, a to buď z důvodu tzv. opt-outu z Schengenu (Irsko), nebo z důvodu neukončeného procesu předvstupního hodnocení (Chorvatsko a Kypr) či nepřijetí navazujícího rozhodnutí Rady EU o plném zapojení do Schengenu (Bulharsko, Rumunsko).

Po vzniku migrační krize v roce 2015 a v důsledku bezpečnostních incidentů prochází schengenská spolupráce dlouhodobou krizí, kdy na vnitřních hranicích přetrvávají dočasně znovuzavedené kontroly v rozporu s evropskou legislativou. Návrat k normálnímu fungování Schengenu byl zásadním způsobem zastaven v důsledku probíhající pandemie onemocnění COVID-19.

Výše zmíněná opatření kompenzující zrušení kontrol byla předmětem zásadní revize, která je a v nejbližších letech bude implementována do praxe.

III. Postavení ČR v Schengenském prostoru

Česká republika se implementací schengenského acquis zabývá od roku 1998, kdy byly zahájeny přípravy na plné zapojení ČR do schengenské spolupráce. Po vstupu do Schengenu prošla ČR dvěma cykly schengenského hodnocení. Česká republika je spolehlivým členským státem, který je schopen v naprosté většině plnit doporučení vzešlá z hodnotících zpráv. Česká republika průběžně implementuje všechny změny vyplývající z revizí schengenského acquis a má pro tento účel vytvořeny potřebné administrativní nástroje a kapacity. Důkazem dobré úrovně implementace schengenského acquis je skutečnost, že v průběhu členství v Schengenu ČR čelila pouze několika řízením pro porušení unijního práva.

Česká republika bude předsedat Radě EU od července do prosince 2022 a Schengen je i jednou z klíčových priorit českého předsednictví. Primárními cíli CZ PRES je pokračování v aktivitách směrem k zajištění řádného a bezpečného fungování schengenského prostoru. Zejména se bude Česká republika věnovat dokončení interoperability informačních systémů v oblasti spravedlnosti a vnitřních věcí, resp. zprovoznění Evropského systému pro cestovní informace a povolení (ETIAS).

Podrobnější hodnocení je součástí textu k jednotlivým strategickým oblastem.

IV. Přehled strategických materiálů k problematice schengenské spolupráce

Koncepce svým obsahem reaguje na rozsah a specifičnost schengenského acquis a bere v úvahu historii způsobu implementace schengenských standardů v ČR. Nejvyšší strategickou úroveň představuje Schengenská koncepce, na kterou navazují další strategické a prováděcí dokumenty. Jedná se o:

- **Schengenský implementační plán 2021**, který představuje základní implementační dokument pokrývající realizaci Schengenské koncepce po celou dobu její platnosti;
- *Strategie ČR pro evropskou integrovanou správu hranic 2020–2024 (Strategie IBM 2020)*³, která pokrývá celou oblast integrované správy hranic včetně problematiky navracení. Její cíle byly v předchozím plánovacím období implementovány prostřednictvím úkolů NSP 2014. Nesplněné úkoly jsou zahrnuty do Schengenského implementačního plánu;
- **Program eu-INIS 2021**⁴ obsahující mechanismy pro koordinaci, podporu a dohled nad řádným prováděním projektů k implementaci vnitrostátních částí rozsáhlých informačních systémů EU v oblasti spravedlnosti a vnitřních věcí. Povaha těchto úkolů vyžaduje implementaci v rámci specifických nástrojů Programu eu-INIS;
- **Šest akčních plánů** vypracovaných v reakci na doporučení Rady udělených v návaznosti na **schengenské hodnocení**⁵ ČR v roce 2019, které jsou vyhodnocovány samostatně. Úkoly, které to vyžadují pro svou komplexní povahu, nebo u kterých je implementace obtížná, jsou zahrnuty do Schengenského implementačního plánu. Obdobně budou zahrnuty i akční plány vypracované na základě následujícího schengenského hodnocení;

---

³ Schválená usnesením vlády č. 599 ze dne 1. 6. 2020.

⁴ Schválený usnesením vlády č. 476 ze dne 24. 5. 2021.

⁵ Na základě nařízení (EU) č. 1053/2013.

- *Akční plán k nápravě nedostatků zjištěných v roce 2019 během hodnocení uplatňování schengenského acquis Českou republikou v oblasti vnější hranice;*
- *Akční plán k nápravě nedostatků zjištěných v roce 2019 během hodnocení uplatňování schengenského acquis Českou republikou v oblasti navracení;*
- *Akční plán k nápravě nedostatků zjištěných v roce 2019 během hodnocení uplatňování schengenského acquis Českou republikou v oblasti ochrany osobních údajů;*
- *Akční plán k nápravě nedostatků zjištěných v roce 2019 během hodnocení uplatňování schengenského acquis Českou republikou v oblasti SIS/SIRENE;*
- *Akční plán k nápravě nedostatků zjištěných v roce 2019 během hodnocení uplatňování schengenského acquis Českou republikou v oblasti společné vízové politiky;*
- *Akční plán k nápravě nedostatků zjištěných v roce 2019 během hodnocení uplatňování schengenského acquis Českou republikou v oblasti policejní spolupráce;*
- **Akční plány** k nápravě nedostatků zjištěných během **hodnocení zranitelnosti** agentury Frontex.⁶

---

⁶ Na základě čl. 32 nařízení (EU) 2019/1896.

V. Členění koncepce

Schengenská koncepce vychází z Národního schengenského plánu 2014 a přebírá z něj nesplněná opatření relevantní pro další plánovací období.

Základní členění strategických oblastí v zásadě respektuje dlouhodobě zažitou strukturu schengenského hodnotícího a monitorovacího mechanismu. Oblasti vnitřní hranice, vnější hranice a navracení byly sloučeny do jedné strategické oblasti integrovaná správa hranic. Dále byla do schengenské koncepce včleněna také tematicky zaměřená strategická oblast informační systémy a komunikační podpora, která zahrnuje i oblast hodnocení SIS/SIRENE.

Samostatné strategické materiály představují krátkodobé případně střednědobé strategie pro specifickou tematickou oblast, jejichž vazba na příslušné strategické oblasti bude dále podrobněji vysvětlena.

VI. Uživatelé koncepce

Uživateli koncepce jsou primárně orgány veřejné správy podílející se na implementaci schengenského acquis. Zejména se jedná o Ministerstvo vnitra, Ministerstvo zahraničních věcí, Ministerstvo financí, Ministerstvo spravedlnosti, Ministerstvo dopravy a další gestory jednotlivých opatření.

VII. Implementace koncepce

Konzistenci komplexní struktury schengenského strategického plánování koordinačně zajišťují Koordinační orgán pro řízení ochrany státních hranic ČR a migraci a Analytické centrum pro ochranu státních hranic a migraci. Koordinační orgán se schází na úrovni náměstků ministrů, slouží též k řešení rozporů vzniklých při implementaci a jako součást eskalačního mechanismu. Nepodaří-li se vyřešit rozpor na úrovni náměstků ministrů, postoupí se ministru vnitra, případně vládě.

Základním implementačním dokumentem Schengenské koncepce 2021 je **Schengenský implementační plán 2021**, který je předkládán vládě současně s touto koncepcí. Schengenský implementační plán 2021 bude vyhodnocován formou zprávy předkládané Ministerstvem vnitra vládě každé dva roky počínaje rokem 2023. Součástí zprávy mohou být i případné aktualizace cílů a opatření.

Součástí zprávy o plnění implementačního plánu předkládané vládě v roce 2025 bude průběžná evaluace implementace koncepce za období 2021-2024. V roce 2028 předloží Ministerstvo vnitra vládě závěrečné vyhodnocení implementace koncepce.

VIII. Vyhodnocování plnění implementačního plánu

K vyhodnocování plnění cílů implementačního plánu slouží indikátory, uvedené v příslušném sloupci tabulky implementačního plánu. Tematicky se jedná o posílení kapacit, organizační opatření, účinnost právního nebo vnitřního předpisu, platnost mezinárodní smlouvy, uskutečnění semináře, vytvoření vzdělávací aktivity, realizace vzdělávací aktivity, zlepšení informační podpory, vypracování studie, realizace cvičení, přijetí strategického dokumentu, přijetí operativního nebo metodického dokumentu a vytvoření informačního materiálu.

Pokud se jedná o strategické dokumenty nižší úrovně vyjmenované v kapitole IV. Přehled strategických materiálů k problematice schengenské spolupráce, mají vlastní vyhodnocovací mechanismus odpovídající povaze řešené oblasti.

IX. Strategické oblasti

1. Integrovaná správa hranic

Strategie IBM 2020

Jak již bylo uvedeno výše, Strategie IBM 2020 je strategickým dokumentem ČR pro integrovanou správu hranic na období let 2020-2024. Strategie IBM 2020 zahrnuje celou integrovanou správu hranic, přičemž její klíčovou část tvoří zastřešující kapitoly věnované ochraně vnějších hranic a problematice navracení.

Strategie IBM 2020 je samostatným vládním dokumentem, který může být aktualizován zejména v návaznosti na případnou novou legislativu EU a aktuální potřeby v této oblasti. V nejbližším období bude nezbytné Strategii IBM 2020 aktualizovat v rámci cyklu víceleté strategické politiky pro evropskou integrovanou správu hranic podle nařízení (EU) 2019/1896 a v návaznosti na doporučení schengenského hodnocení strategií IBM 2020.

Cíle Strategie IBM 2020 byly implementovány prostřednictvím úkolů NSP 2014. Nesplněné úkoly implementující Strategii IBM 2020 jsou nyní zahrnuty mezi opatření v rámci Schengenského implementačního plánu 2021, který navazuje na NSP 2014.

Integrované plánování

Z obecného pohledu bude pro nadcházející období zásadní zejména vypracování programu rozvoje vnitrostátních kapacit pro správu hranic a navracení jako součásti tzv. integrovaného plánování podle nařízení (EU) 2019/1896 o Evropské pohraniční a pobřežní stráž. Tento program v souladu s metodikou agentury Frontex popíše střednědobý až dlouhodobý vývoj vnitrostátních kapacit pro správu hranic a navracení a bude řešit rozvoj každé ze složek evropské integrované správy hranic, zejména politiku naboru a odborné přípravy, pořízování a údržbu vybavení, nezbytné činnosti v oblasti výzkumu a vývoje a odpovídající potřeby a zdroje financování. Dalším úkolem pro ČR v rámci integrovaného plánování bude vypracování operačního a pohotovostního plánu pro správu hranic a navracení.

Vnější hranice

ČR provádí ochranu vnějších hranic pouze na vzdušných hranicích, tj. na 19 civilních a třech vojenských mezinárodních letištích na letech z/do zemí mimo schengenský prostor. Specifické postavení zaujímá Letiště Václava Havla Praha, které odbaví přes 90 % všech cestujících na

vnějších letech a kde je zřízeno přijímací středisko pro žadatele o mezinárodní ochranu. Stálá přítomnost orgánů ochrany hranic je dále zajištěna na čtyřech menších mezinárodních letištích s pravidelným mimoschengenským leteckým provozem (Brno-Tuřany, Karlovy Vary, Ostrava-Mošnov a Pardubice). Na zbývajících mezinárodních letištích se odbavení cestujících zajišťuje mobilním způsobem. Ochranu vnějších hranic v ČR zajišťuje jako jednu ze svých činností Ředitelství služby cizinecké policie prostřednictvím svých inspektorátů.

Určité aspekty ochrany vnějších hranic zajišťuje dále Celní správa ČR, pokud se jedná o kontrolu zavazadel a dováženého zboží jak v osobní, tak nákladní letecké přepravě, a boj proti vybraným trestným činům, a služba kriminální policie a vyšetřování, včetně Národní centrály proti organizovanému zločinu a Národní protidrogové centrály, a to v souvislosti s bojem proti přeshraniční trestné činnosti, zejména obchodování s lidmi, převaděčství a terorismu. Prvotní úkony spojené s poskytováním mezinárodní ochrany zajišťují inspektoráty cizinecké policie, které osobu dále předají odboru azylové a migrační politiky Ministerstva vnitra, který je odpovědný za řízení o mezinárodní ochraně.

V oblasti ochrany vnějších hranic je základním právním předpisem Schengenský hraniční kodex⁷, zákon č. 191/2016 Sb., o ochraně státních hranic a v neposlední řadě také zákon o pobytu cizinců⁸.

Řada opatření v rámci této strategické oblasti souvisí s personálními otázkami. ČR se dlouhodobě nedaří snížit míru fluktuace policistů na mezinárodních letištích a snížit počet neobsazených služebních míst Ředitelství služby cizinecké policie. Doposud se proto také nepodařilo navzdory přijatým opatřením zajistit pravidelná odborná a jazyková školení všech policistů na mezinárodních letištích, kdy většina školících aktivit musí být z důvodu nedostatku personálního stavu na mezinárodních letištích výrazně omezena. ČR byla z důvodů uvedených nedostatků předmětem opakované kritiky při schengenském hodnocení a hodnocení zranitelnosti.

V roce 2020 bylo dokončeno budování Národního situačního centra ochrany hranic, jehož úkolem je poskytovat analytickou a koordinační podporu při ochraně hranic, včetně plnění funkce národního koordinačního centra pro systém EUROSUR. V návaznosti na přijetí nařízení

---

⁷ nařízení (EU) 2016/399

⁸ zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů

(EU) 2019/1896 o Evropské pohraniční a pobřežní stráž, které mimo jiné přináší některé změny systému EUROSUR, bude prostřednictvím Programu eu-INIS v nadcházejícím období vytvořen a realizován Národní projekt EUROSUR.

V rámci Programu eu-INIS probíhají také přípravy na implementaci nařízení o Systému vstupu/výstupu (EES) a nařízení o systému ETIAS. Nařízení přináší významnou změnu postupů při ochraně vnějších hranic a jejich implementace bude pro ČR znamenat velkou výzvu. Očekává se, že systém EES bude uveden do provozu v květnu 2022. Systém ETIAS by měl být uveden do provozu do konce roku 2022.

Vnitřní hranice

Oblast vnitřní hranice byla v roce 2020 poznamenána dynamickým vývojem v souvislosti propuknutím pandemie onemocnění COVID-19. Na jaře 2020 ČR poprvé v historii dočasně znovu zavedla ochranu svých vnitřních hranic, a to na společných hranicích s Rakouskem, Německem a na všech vnitřních letech. Po ukončení znovuzavedení ČR dále pokračovala v zesílených policejních kontrolách na území, včetně příhraničních oblastí, zaměřených na dodržování restriktivních mimořádných a krizových opatření.

Dočasné znovuzavedení ochrany vnitřních hranic v praxi ukázalo, že ČR byla na toto rozsáhlé znovuzavedení připravena, a to včetně vnitřní vzdušné hranice. Poznatky z této praktické zkušenosti ČR zohlední při plnění zbývajících úkolů v této oblasti uložených vládou usnesením č. 745 ze dne 23. října 2017 pro období let 2018-2021, a to v rámci pracovní skupiny Schopnost znovuzavedení ochrany vnitřních hranic České republiky, která má za úkol monitorovat a koordinovat plnění úkolů plynoucích z výše uvedeného usnesení.

Navracení

Oblast navracení zahrnuje jak dobrovolné tak nucené návraty a s tím související zajištění cizinců. V ČR je tato oblast v působnosti zejména Ministerstva vnitra, Správy uprchlických zařízení Ministerstva vnitra a Policie ČR. V některých případech probíhá navracení ve spolupráci s agenturou Frontex, která disponuje řadou nástrojů na podporu návratových procesů členských států. Úlohu nezávislého monitorovacího orgánu v ČR plní veřejný ochránce práv. Stěžejními právními předpisy v této oblasti jsou návratová směrnice⁹ a na vnitrostátní úrovni zákon o pobytu cizinců a zákon č. 325/1999 Sb., o azylu.

Dále je oblast navracení na EU úrovni podporována tzv. vízovou readmisní pákou, která umožňuje prostřednictvím pozitivních a negativních pobídek v oblasti udělování víz vytvářet tlak na třetí země s nízkou mírou spolupráce při v navracení.¹⁰ V roce 2021 proběhlo první hodnocení spolupráce v navracení se třetími zeměmi a Rada EU dospěla k rozhodnutí poprvé použít readmisní páku vůči třem třetím zemím – Bangladéši, Gambii a Iráku.

Na rozdíl od ostatních oblastí je navracení sledováno v rámci schengenských hodnocení až od hodnotícího cyklu 2015-2019, ČR byla tedy v této oblasti poprvé hodnocena v roce 2019. Hodnocení odhalilo řadu systémových nedostatků, které vyžadují uvedení vnitrostátní legislativy, zejména zákona o pobytu cizinců, do souladu s návratovou směrnicí. ČR se dále bude soustředit na jazykovou a odbornou přípravu pracovníků odpovědných za navracení. V některých zařízeních pro zajištění cizinců je zřejmý prostor ke zlepšení provozně-technických podmínek. Prozatím nebylo nalezeno řešení ohledně přítomnosti pracovníků veřejného ochránce práv ve vozidlech eskortujících cizince.

Návraty jsou jedinou oblastí schengenského hodnocení, ve které se ČR doposud aktivně neúčastnila hodnocení ostatních členských států. V souvislosti s plánovaným povinným vysíláním hodnotitelů ve všech oblastech musí ČR zajistit proškolení dostatečného počtu expertů v rámci povinných školení organizovaných agenturou Frontex.

---

⁹ Směrnice 2008/115/ES.

¹⁰ Nařízení (EU) 810/2009, čl. 25a.

2. Víza

Česká republika uplatňuje od svého plného zapojení do schengenské spolupráce společnou vízovou politiku v oblasti krátkodobých pobytů, tzn. pro pobyty do 90 dnů během jakéhokoliv období 180 dnů v rámci schengenského prostoru a pro letištní průjezdní víza. Součástí vízové politiky jsou také nástroje jako je mechanismus zajištění vízové reciprocity, mechanismus pozastavení bezvízového styku a readmisní páka, jejichž využívání slouží k podpoře zahraniční a migrační politiky EU.

V oblasti provádění společné vízové politiky je základním právním předpisem vízový kodex¹¹. Doprovodným dokumentem k vízovému kodexu je Příručka pro zpracování žádostí o víza a provádění změn v udělených vízech vydávaná Evropskou komisí a sestavovaná ve spolupráci s členskými státy schengenského prostoru. Seznam třetích zemí, jejichž státní příslušníci musí mít při překračování vnějších hranic vízum, jakož i seznam třetích zemí, jejichž státní příslušníci jsou od této povinnosti osvobozeni, stanoví nařízení (EU) 2018/1806. Vydávání schengenských víz je na evropské úrovni podporováno Vízovým informačním systémem (VIS)¹².

Orgánem odpovědným za vydávání krátkodobých víz je Ministerstvo zahraničních věcí. Součástí vízového procesu je též Policie ČR, resp. Ředitelství služby cizinecké policie, které je odpovědné za vydávání krátkodobých víz na hraničních přechodech a které dále ve spolupráci se zpravodajskými službami vyhodnocuje, zda žadatel není považován za hrozbu pro veřejný pořádek nebo vnitřní bezpečnost.

Vydávání víz bylo od března 2020 citelně ovlivněno vypuknutím pandemie COVID-19. Členské státy, včetně ČR, v řadě případů pozastavily činnost konzulátů ve vízové oblasti, včetně dohod o vzájemném zastupování. V roce 2021 pokračuje vydávání víz v omezeném režimu souběžně s probíhající diskusí Evropské komise a členských států o možné harmonizaci postupu ve výjimečné situaci.

Česká republika je ve vízové politice spolehlivým členským státem. Hlavní výzvou v této oblasti je pro ČR modernizace informační podpory udělování víz, na což poukázalo také schengenské hodnocení ČR v roce 2019. Stávající systém Ministerstva zahraničních věcí Evidence vízových

---

¹¹ Nařízení (ES) č. 810/2009.

¹² Nařízení (ES) č. 767/2008.

cizinců je již zastaralý a i s ohledem na dynamický vývoj v oblasti informačních systémů jej bude potřeba nahradit moderním informačním systémem. Aktuálním tématem je zavedení 2D kódu do vízového štítku a s tím související úprava softwaru a obměna vybavení.

Modernizovaná informační podpora vízového procesu bude mimo jiné implementovat nařízení o revidovaném Vízovém informačním systému¹³, které značně rozšiřuje využití VIS, zejména zahrnutím dlouhodobých víz a povolení k pobytu a zajištěním interoperability mezi systémem VIS a dalšími příslušnými systémy a databázemi EU. Nově by při vyhodnocování žádosti o vízum měly být dotazovány unijní systémy a databáze (SIS, EES, ETIAS včetně seznamů zájmových osob, a dále některé databáze Europolu a Interpolu. Tyto změny si vyžádají rozsáhlé úpravy vnitrostátních informačních systémů spojených s vízovou problematikou.

Zároveň probíhá na úrovni EU iniciativa pro digitalizaci vízového procesu spočívající ve vývoji společného portálu pro podání žádosti o vízum a nahrazení vízového štítku digitálním vízem. Do konce roku 2021 předloží Evropská komise návrh nařízení pro tuto problematiku, implementace se předpokládá do konce roku 2025.

---

¹³ Nařízení (EU) 2021/1134 a 2021/1133.

3. Policejní spolupráce

Cílem policejní spolupráce je zajistit potřebnou úroveň vnitřní bezpečnosti a veřejného pořádku v celém Schengenu. Policejní spolupráce je v ČR intenzivně rozvíjena, v rámci přeshraniční spolupráce s bezpečnostními orgány sousedních států a rovněž v rámci spolupráce s partnery dalších členských států Schengenu. V procesu postupné kodifikace schengenského acquis plánuje Evropská komise do konce roku 2021 představit ucelenou úpravu formou Kodexu policejní spolupráce.

Pokud jde o spolupráci v rámci Schengenu, základním nástrojem je Schengenský informační systém (SIS), který obsahuje záznamy o osobách a věcech. SIS v současné době prochází zásadní revizí, s plánovaným zavedením do praxe v průběhu roku 2022. Nedílnou součástí SIS jsou centrály SIRENE zajišťující výměnu informací a realizaci mezinárodní policejní spolupráce. Dále je mezi členskými státy postupně rozšiřována výměna otisku prstů, profilů DNA a údajů z registru vozidel prostřednictvím Průmských rozhodnutí¹⁴, která by měla být v nejbližších letech posílena o další nástroje. Významným aktérem je též agentura Europol, která vedle řady podpůrných činností provozuje vlastní informační systém přístupný členským státům a zabezpečenou síť pro výměnu informací SIENA.

Co se týká přeshraniční spolupráce, ČR má uzavřeny bilaterální smlouvy upravující policejní spolupráci v oblasti boje s trestnou činností a ochranou veřejného pořádku a bezpečnosti. Česká republika po plném zapojení do schengenské spolupráce vyhodnotila nutnost úpravy některých zastaralých smluv se sousedními státy. Smlouvy s Německem a Rakouskem prošly v nedávné době revizí, vyjednávání nových smluv s Polskem a Slovenskem dosud nebyla dokončena a představují důležitý úkol v této oblasti. Klíčová pro policejní spolupráci se sousedními státy jsou společná centra policejní a celní spolupráce, jejichž prostřednictvím je realizována výměna informací v příhraničních oblastech, hodnocení rizik, pomoc při odvracení ohrožení veřejného pořádku a bezpečnosti, podpora přeshraničních opatření a předávání osob. V současnosti má ČR se sousedními státy zřízeno celkem 6 společných center.

V následujících letech se ČR bude soustředit na implementaci doporučení vyplývajících z Schengenského hodnocení v roce 2019, na základě něhož bylo ČR doporučeno mimo jiné

---

¹⁴ Rozhodnutí Rady 2008/615/JHA a 2008/616/JHA.

vytvořit e-learningový nástroj k mezinárodní policejní spolupráci, zlepšit spolupráci s Polskem v oblasti přeshraničního sledování nebo zavést jednotný nástroj kriminální analýzy.

4. Informační systémy a komunikační podpora

Problematika informačních systémů a komunikační podpory horizontálně prochází všemi oblastmi schengenské spolupráce. Zahrnuje rozsáhlé informační systémy EU v oblasti spravedlnosti a vnitřních věcí, které jsou již zavedené, procházejí revizí nebo jsou nově vytvářeny. Oblast informačních systémů a komunikační podpory není jako samostatný tematický celek součástí pravidelného schengenského hodnocení; tou je pouze její část – Schengenský informační systém. Některé další systémy mohou být hodnoceny v rámci ostatních tematických oblastí. Jedná se však dlouhodobě o složitou a specifickou problematiku, která je vnitřně velmi provázaná, proto je do schengenské strategie zařazena jako samostatná tematická oblast.

Informačním technologiím se v posledních letech dostává velké politické pozornosti a nejinak je tomu v oblasti schengenské spolupráce, kde byl pro změny stávajících (Schengenský informační systém /SIS/¹⁵, Vízový informační systém /VIS/¹⁶, Eurodac¹⁷) i vybudování nových systémů (Systém vstupu/výstupu /EES/¹⁸, ECRIS-TCN¹⁹, Systém pro cestovní informace a povolení /ETIAS/²⁰, Nástroje interoperability²¹) stanoven ambiciózní plán, který má být dokončen do konce roku 2023. Jedná se o velké množství souběžných projektů, které je velmi náročné na koordinaci, personální zajištění a finanční zdroje.

Na evropské úrovni zajišťuje vývoj a provoz rozsáhlých informačních systémů v oblasti spravedlnosti a vnitřních věcí především agentura eu-LISA. Na vnitrostátní úrovni byl pro tuto oblast vytvořen Program eu-INIS, který obsahuje mechanismy pro koordinaci, podporu a dohled nad řádným prováděním projektů realizovaných jednotlivými gestory, včetně projektů na implementaci vnitrostátních částí všech výše uvedených informačních systémů EU. Gestorem většiny projektů je zejména Policie ČR, dále pak Ministerstvo zahraničních věcí,

---

¹⁵ Nařízení (EU) 2018/1860, 2018/1861 a 2018/1862.

¹⁶ Nařízení (EU) 2021/1134 a 2021/1133.

¹⁷ Nová legislativa ještě nebyla přijata, v současné době upravuje nařízení (EU) 603/2013.

¹⁸ Nařízení (EU) 2017/2226.

¹⁹ Nařízení (EU) 2019/816.

²⁰ Nařízení (EU) 2018/1240.

²¹ Nařízení (EU) 2019/817 a 2019/818.

Ministerstvo Spravedlnosti a Ministerstvo vnitra. Program eu-INIS v současné době pokrývá většinu aktivit v oblasti informačních systémů a v jeho rámci probíhá i pravidelné hodnocení na národní úrovni. Implementační plán proto zahrne pouze ta opatření, která nejsou součástí projektů Programu eu-INIS.

Pokud jde o informační systémy SIS, VIS, EES a ETIAS, je za účelem dostatečně účinné ochrany národní bezpečnosti České republiky, potažmo Evropské unie a schengenského prostoru, žádoucí umožnit přístup zpravodajských služeb k údajům v těchto systémech. Za tím účelem provede Ministerstvo vnitra v součinnosti se zpravodajskými službami rozbor možného právního řešení tohoto přístupu; vezme při tom v úvahu ustanovení čl. 4 odst. 2 věty poslední Smlouvy o Evropské unii a vztah pojmu národní bezpečnosti ve smyslu tohoto ustanovení a pojmu bezpečnosti podle části třetí hlavy páté Smlouvy o fungování Evropské unie.

5. Ochrana osobních údajů

Ochrana osobních údajů představuje specifickou oblast, protože se průřezově týká všech prvků schengenské spolupráce. Zásadní právní předpisy v této oblasti představuje obecné nařízení o ochraně osobních údajů²² a směrnice (EU) 2016/680, na vnitrostátní úrovni pak zákon o zpracování osobních údajů. Kromě samotných zpracovatelů osobních údajů, kterými jsou v rámci schengenské spolupráce zejména Ministerstvo vnitra, Ministerstvo zahraničních věcí a Policie ČR je zásadní úloha Úřadu pro ochranu osobních údajů, jakožto nezávislého dozorového orgánu pro oblast ochrany osobních údajů, odpovědného mimo jiné za pravidelné audity systémů SIS a VIS.

Ochrana osobních údajů lze v zásadě označit za v zásadě bezproblémovou oblast, což dokládají i pozitivní zprávy z proběhlých schengenských evaluací a uspokojivé řešení zjištěných nedostatků.

V souvislosti se spuštěním řady nových rozsáhlých informačních systémů (EES, ECRIS-TCN, ETIAS, Nástroje interoperability) plánovaných do konce roku 2023 se předpokládá výrazné navýšení zátěže spočívající ve vyřizování žádostí subjektů údajů vedených v těchto systémech a v dozorové činnosti, pro které bude ČR muset zajistit dostatečné odborné kapacity.

---

²² Nařízení (EU) 2016/679.

X. Postup tvorby koncepce a intervenční logika

Koncepci vypracovalo Ministerstvo vnitra v návaznosti na ukončení plánovacího období Národního schengenského plánu 2014. Během tvorby koncepce byla oslovena odborná pracoviště Ministerstva dopravy, Ministerstva financí, Ministerstva spravedlnosti, Ministerstva vnitra, Ministerstva zahraničních věcí a Úřadu pro ochranu osobních údajů s žádostí o zaslání námětů a podkladů.

Strategie částečně vychází z Národního schengenského plánu 2014, který byl základním strategickým materiálem pro předchozí plánovací období. Současně reaguje na samotné strategické dokumenty schválené vládou pro dílčí tematické oblasti schengenské spolupráce.

Strategické cíle koncepce jsou formulovány na základě dlouhodobé zkušenosti s tvorbou strategických materiálů ČR souvisejících s přípravou na vstup a členstvím v Schengenu a jejich implementací. Cíle reflektují analýzy dotčených subjektů a z nich vycházející podněty. Dále zohledňují poznatky získané během autoevaluací provádění schengenských standardů, nedostatků identifikovaných během schengenských hodnocení²³ a hodnocení zranitelnosti agentury Frontex.

Základní členění strategických oblastí pro snadnou orientaci uživatelů koncepce v zásadě respektuje dlouhodobě zažitou a dobře fungující strukturu schengenského hodnotícího a monitorovacího mechanismu. Oblasti vnitřní hranice, vnější hranice a navracení byly sloučeny do jedné strategické oblasti integrovaná správa hranic, což koresponduje se Strategií IBM 2020, která je založena na tzv. čtyřstupňovém modelu kontroly přístupu, který sestává z opatření v třetích zemích a prováděných se sousedními třetími zeměmi, opatření týkajících se ochrany vnějších hranic, analýzy rizik, opatření v rámci schengenského prostoru a navracení. Dále byla do schengenské koncepce včleněna také tematicky zaměřená strategická oblast informační systémy a komunikační podpora, která zahrnuje i oblast hodnocení SIS/SIRENE.

---

²³ Viz výše uvedené akční plány k nápravě nedostatků zjištěných během schengenských hodnocení ČR v roce 2019.

Tematicky definované strategické oblasti svým charakterem pokrývají současně několik strategických cílů, současně mohou být strategické cíle implementovány opatřeními z více strategických oblastí. Z tohoto důvodu bylo pro větší přehlednost pro implementaci zvoleno řazení opatření na základě strategických oblastí s indikací příslušného strategického cíle. Zároveň je z věcných a historických důvodů koncepce implementována několika nástroji, viz kapitola IV. Přehled strategických materiálů k problematice schengenské spolupráce.

XI. Seznam zkratk

ČR	Česká republika
EES	System vstupu/výstupu
ETIAS	Evropský systém pro cestovní informace a povolení
EU	Evropská unie
NSP 2014	Národní schengenský plán 2014
Schengenská koncepce	Koncepce schengenské spolupráce 2021-2027
SIS	Schengenský informační systém
Strategie IBM 2020	Strategie ČR pro evropskou integrovanou správu hranic 2020–2024
VIS	Vízový informační systém